

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-2-23 (Özelleştirme Nihai Bildirim)

Karar Sayısı : 03-31/377-164

Karar Tarihi : 8.5.2003

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK (Başkan Y.)

Üyeler : A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, Tuncay SONGÖR, Kublay ATASAYAR, M. Sıraç ASLAN

B- RAPORTÖRLER: Murat ÇETİNKAYA, Hakan BİLİR, A. Özlem UZUN

C- BİLDİRİMDE BULUNAN

- T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Hüseyin Rahmi Gürpınar Sok. No: 2 06680 Çankaya/Ankara

D- TARAFLAR

- Türkiye Selüloz ve Kağıt Fabrikaları A.Ş. Çaycuma İşletmesi
Genel Müdürlük: SEKA 41240 İzmit/Kocaeli
Çaycuma İşletmesi: SEKA Çaycuma İşletme Müdürlüğü
67900 Çaycuma/Zonguldak
- OYKA Kağıt Ambalaj Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Ceyhan Yolu Üzeri 12. Km. 01321 İncirlik/Adana
- TİRE KUTSAN Oluklu Mukavva Kutu ve Kağıt Sanayi A.Ş.
Bekleme Mevkii 35900 Tire/İzmir
- TUBİN İnşaat Sanayi Turizm Ticaret A.Ş.
Şehit Ersan Cad. No: 26 06680 Çankaya/Ankara

E- DOSYA KONUSU: Türkiye Selüloz ve Kağıt Fabrikaları A.Ş. (SEKA)'ye ait Çaycuma İşletmesinin varlık satışı yoluyla özelleştirilmesine ilişkin devir işlemine izin verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 21.10.1999 tarih ve 3466 sayı ile giren bildirimde, Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı'yla SEKA'nın özelleştirme kapsamına alındığı ve SEKA'ya ait işletmelerin ayrı ayrı özelleştirilmelerinin planlandığından bahisle, konuyla ilgili olarak 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" doğrultusunda Rekabet Kurulu'nun görüşü talep edilmiştir.

Bunun üzerine, 24.11.1999 tarih ve REK.06.00.00/49 sayılı Mesleki Daire görüşü ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın 6.12.1999 tarih ve 6402 sayılı görüşleri alınarak, 21.12.1999 tarih ve 621-395 sayılı karar ile konuya ilişkin Rekabet Kurulu Görüşü oluşturulmuştur. Rekabet Kurulu, dosya konusu Çaycuma

İşletmesi ile ilgili olarak, bu işletmenin özelleştirilmesinde bir sakınca bulunmadığına karar vermiştir.

1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi gereği özelleştirme sonucunda tarafların ilgili ürün pazarındaki toplam pazar paylarının %25'i, cirolarının 25 trilyon TL.'yi aşması durumunda ilgili devir işleminin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun nihai devir kararından önce Rekabet Kurulu'nun onayı gerekmektedir.

Bu çerçevede, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 2.4.2003 tarih, 1402 sayı ile intikal eden ve en yüksek teklif veren teşebbüsleri içeren yazı ile Kurum kayıtlarına 28.3.2003 tarih ve 1327 sayı ile intikal eden bildirim dosyaları üzerine, eksik olan bilgi ve belgelerin en son 28.4.2003 tarihinde tamamlanmasının ardından 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 ve 1998/4 sayılı Tebliğler uyarınca düzenlenen 29.4.2003 tarih, 2003-2-23/Öİ-03-M.Ç. sayılı Özelleştirme Nihai Bildirim Raporu, 5.5.2003 tarih, REK.0.06.00.00/46 sayılı Başkanlık önergesi ile 03-31 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Bildirime konu işlem sonucunda, ilgili ürün pazarında, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen bir hakim durum yaratılmasının veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı, dolayısıyla SEKA bünyesinde yer alan Çaycuma İşletmesinin özelleştirme ihalesinde teklif veren teşebbüslerden herhangi birisinin Çaycuma İşletmesini devralmasında bir sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Pazara İlişkin İnceleme ve Değerlendirmeler

H.1.1. Genel Bilgiler

Kağıt sektörü; odun, yıllık bitkiler ve atık kağıt hammaddelerinden selüloz, odun hamuru, eski kağıt hamuru üretilmesiyle bu ara ürünlerin değişik mekanik ve kimyasal işlemlerle kağıda dönüştürülmesine kadar geçen aşamaları içeren bir sanayi koludur. Selülozlar ara ürünleri, kağıt-kartonlar ve konfeksiyon ürünleri (defter, dosya, kutu, torba, havlu, peçete, mendil v.s.) ise nihai ürünleri oluştururlar.

Kağıt türleri çeşitli nitelikler bakımından birbirinden ayrılır. Bu nitelikleri oluşturan faktörlerden bazıları kağıdın kullanım yerinin saptanmasında önemli rol oynamaktadır. Bu faktörlerden başlıcaları aşağıdaki gibidir:

- Kağıdın yapımında kullanılan selüloz türü
- Ağartma ve inceltme işleminin tipi
- Kağıdın yapımında aldığı kalınlık
- Suyun uzaklaştırılması için uygulanan preslemenin derecesi
- Presleme işlemindeki basıncın derecesi
- İlave edilen kimyasal maddeler

Yukarıda yer verilen faktörler göz önüne alındığında kağıt-karton grupları uluslararası literatürde genel olarak aşağıdaki gibi sınıflandırılmaktadır:

- Yazı tabı kağıtları
- Gazete kağıdı
- Sargılık kağıtlar
- Temizlik kağıtları
- Kraft torba kağıdı
- Oluklu mukavva kağıtları
- Kartonlar
- Sigara ve ince özel kağıtlar

Çaycuma İşletmesinde temelde; kraft torba kağıdı (çimento torba kağıdı) ve bu kağıdın hammaddesi olan kraft selülozu üretilmektedir. İşletme ürettiği selülozun tamamını kendi üretiminde kullanmaktadır.

H.1.2. İlgili Pazar

Çaycuma İşletmesinde üretilen kağıt türü genel olarak kraft kağıdıdır. Kraft kağıdı uzun elyafli selülozdan imal edilen (çam ağacından elde edilen selülozlar gibi) bir kağıt türüdür.

Çaycuma İşletmesinde özelde kağıttan torba yapımında kullanılan kraft torba kağıdı üretilmektedir. SEKA'nın Akdeniz İşletmesinde üretilen kağıt da genelde kraft kağıdı olarak adlandırılmakla birlikte, özelde bu İşletmede üretilen kraft kağıdı oluklu mukavva yapımında kullanılan kraft liner (yüzey kağıdı) kağıdıdır. İşletmelerin bu şekilde farklı kraft kağıtları üretimine yönelmesi SEKA'nın genel politikasından kaynaklanmaktadır.

Çaycuma ve Akdeniz İşletmelerinde üretilen bu iki ayrı çeşit kraft kağıdının arasındaki fark gramajlarından dolayıyla mukavemetlerinden (fiziksel dayanıklılık), üretim süreçlerinin ve hammadde olarak kullanıldıkları ürünlerin farklılığından kaynaklanmaktadır. Çaycuma İşletmesinde üretilen kraft torba kağıdı 70 ila 100 gr/m², Akdeniz İşletmesinde üretilen kraft liner kağıdı ise 125 ila 250 gr/m² arasındadır.

Kraft torba kağıdı ile kraft liner kağıdının üretim süreçleri ve kağıt makineleri hemen hemen aynıdır. Ancak, Çaycuma işletmesi kraft torba kağıdı, Akdeniz İşletmesi de kraft liner (yüzey kağıdı) kağıdı üretmek için kurulmuşlar ve gerektiğinde de diğer kraft kağıdını üretebilecek şekilde tasarlanmışlardır. Nitekim, bazı yıllarda, az olmakla birlikte Çaycuma İşletmesinde kraft liner, Akdeniz İşletmesinde de kraft torba kağıdı üretilmiştir.

Çaycuma ve Akdeniz İşletmelerinde üretilecek ürün bakımından, kısa dönemde rasyonel olan üretim stratejisi, kuruluş amaçlarına uygun kraft kağıdını üretmektir. Çünkü, diğer kraft kağıdı üretimine geçilmesi durumunda bu kağıt türünde İşletmelerin kapasiteleri ve üretim miktarları düşecektir. Örneğin, Çaycuma İşletmesinin esas üretimi olan kraft torba kağıdı üretim kapasitesi 75.000 ton/yıldır. Akdeniz İşletmesinin esas üretimi olan kraft liner kağıdı üretim kapasitesi de 155.000 ton/yıl iken, bu işletmenin kraft torba kağıdı üretme kapasitesi 90.000 ton/yıldır.

Bunun yanı sıra, Çaycuma İşletmesinde kraft torba kağıdı yerine kraft liner kağıdı üretilmesi durumunda bir takım kalite sorunları yaşanacağı, raportörlere yerinde inceleme sırasında, sektörde yöneticilik yapan kişiler tarafından ifade edilmiştir.

Bu çerçevede arz yönlü bir değerlendirme sonucunda kraft torba kağıdı ve kraft liner kağıdı üreticilerinin kısa dönemde birbirlerine herhangi bir rekabetçi baskı oluşturamayacakları, ancak uzun dönemde gerekli yatırımlar yapılmak suretiyle her iki kağıt türünün üretilmesi mümkün olsa bile, tekeli fiyatlandırmaya gidilemeyeceği öngörülebilmektedir.

Talep yönünden bir analiz yapıldığında ise, Çaycuma ve Akdeniz İşletmelerinde üretilen kağıtların farklı ürünlerin girdisi olarak kullanıldığı, bu nedenle de farklı teşebbüsler tarafından talep edildiği anlaşılmaktadır. Bir başka deyişle kraft torba kağıdı kullanıcıları ile kraft liner kağıdı kullanıcıları birbirlerinin rakibi değildirler. Kraft torba kağıdı genellikle kraft torba üreticileri tarafından (çimento torbası), kraft liner kağıdı ise oluklu mukavva (mukavva kutu) üreticileri tarafından kullanılmaktadır.

Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde, devralmaya konu işletmede üretilen ürün esas alınarak, ilgili ürün pazarı "kraft torba kağıdı" olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, yapılan değerlendirmelerde Akdeniz İşletmesinde de gerektiği takdirde kraft torba kağıdı üretilebileceği ve bu durumun kraft torba kağıdı pazarında yaratabileceği etkiler göz önüne alınmaktadır.

İlgili coğrafi pazar ise, kraft torba kağıdı kullanıcılarının ülkenin muhtelif yerlerinde faaliyet göstermeleri yani ürünün tüm ülkede satışının ve pazarlamasının gerçekleştirilmesi ve ithalatın bu kağıt türünde önemli bir rakip olması nedeniyle, "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak kabul edilmiştir.

H.1.3. Türkiye’de Kraft Torba Kağıdı Üretimi, Tüketimi ve SEKA Çaycuma İşletmesinin Sektördeki Konumu

SEKA Çaycuma İşletmesi, Türkiye’de fiili olarak kraft torba kağıdı üreten tek teşebbüstür. Çaycuma İşletmesinde ayrıca klupaklı kraft torba kağıdı üretme imkanı da bulunmaktadır. Klupaklı kraft torba kağıdı, kraft torba kağıdına göre esneme katsayısı daha fazla olan, bu nedenle de bazı sektörlerde daha çok tercih edilen bir torba kağıdıdır.

Kraft torba kağıdı ile ilgili olarak, 1999 tarihli Mesleki Daire Görüşünde şu bilgiler yer almıştır: “Özellikle belli sanayi mamullerinin paketlenmesi için kullanılan torbaların hammaddesi olan kraft torba kağıdı, Türkiye’de sadece SEKA tarafından üretilmekte olup, SEKA’nın üretiminde tekel konumu bu pazarda devam etmektedir. SEKA’nın Çaycuma müessesesinde üretilen kraft torba kağıdının en önemli alıcıları çimento üreticileri ve kraft torba imalatı ile uğraşan teşebbüslerdir. SEKA’nın tekel konumunu devam ettirmesine rağmen mevcut üretim yurt içi talebi karşılayacak düzeyde değildir. Özellikle çimento ambalajına yönelik üretilen torbalarda kraft kağıdın kalitesinin (dayanıklılığının) çok önemli olduğu düşünüldüğünde ve çimento fabrikalarının da tercihlerini kaliteli kağıttan yana kullandıkları göz önüne alındığında kraft torba üretiminde oldukça fazla ithal kağıt kullanıldığı görülmektedir. Kraft torba üreten fabrikaların tamamı hammaddeyi (kraft torba kağıdı) hazır halde SEKA’dan ya

da ithalat yoluyla yurt dışından almaktadırlar. Rulo halinde gelen kraft kağıt, alımdan sonra doğrudan torba yapım sürecine, yani üretim bandına girmektedir. Üretim sürecine hazırlanması için kraft kağıt üzerinde başkaca bir işlem gerekmemektedir.”

Selüloz ve Kağıt Sanayii Vakfı'nın (Vakıf) "2001 yılı Raporu"na göre, 2001 yılında kraft torba kağıdı üretiminin Türkiye'nin toplam kağıt-karton üretiminden aldığı pay %.....'dur. SEKA'ya ait işletmelerin özelleştirmelerine ait mesleki daire görüşündeki ve SEKA'dan elde edilen diğer bilgiler çerçevesinde, Türkiye'deki kraft torba kağıdı üretimi, ithalatı ve Çaycuma İşletmesinin ilgili pazardaki pazar payı aşağıdaki şekildedir:

Tablo 1- Yıllar İtibarıyla Kraft Torba Kağıdı Üretimi, Tüketimi ve Çaycuma İşletmesinin Pazar Payı

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Toplam Tüketim (ton)	144.603	146.575	114.355	119.523	101.569	109.257	78.829	86.145
Çaycuma Üretimi (ton)	64.746	52.301	60.654	53.178	36.608	41.381	42.784	37.332
İthalat (ton)	70.544	94.274	53.701	66.345	64.961	67.876	36.045	48.813
Pazar Payı (%)	44,8	35,7	53,0	44,5	36,0	37,9

Çaycuma İşletmesine ait yukarıda verilen kraft torba kağıdı üretim rakamlarının yanı sıra, işletmede üretilen oluklu mukavva kağıt miktarları ise; 1999'da 5.995 ton/yıl, 2000'de 11.406 ton/yıl, 2001'de 3.188 ton/yıl ve 2002'de 8.799 ton/yıl olarak gerçekleşmiştir.

Akdeniz İşletmesinin oluklu mukavva kağıtları üretim miktarı ise 1999'da 106.668 ton/yıl, 2000'de 103.443 ton/yıl, 2001'de 112.822 ton/yıl ve 2002'de 110.417 ton/yıl olarak gerçekleşmiştir. Diğer taraftan Akdeniz İşletmesinde belirtilen yıllardaki kraft torba kağıdı üretimi ihmal edilebilir derecede düşüktür.

Yukarıdaki miktarlar göz önüne alındığında, Çaycuma İşletmesinde üretilen oluklu mukavva kağıtları miktarının Akdeniz İşletmesinin üretimi ile kıyaslanamayacak derecede düşük olduğu görülmektedir.

Çaycuma İşletmesinin 2002 yılı itibarıyla toplam safi satış hasılatı yaklaşık trilyon TL.'dir ve bu hasılatın yaklaşık trilyon TL.'si kraft torba kağıdı satışından sağlanmıştır.

Çaycuma İşletmesinin kraft torba kağıdı üretiminde ton başına birim maliyeti yıllar itibarıyla 450-500 ABD Doları arasında değişiklik göstermiştir. Bu işletmede üretilen kraft torba kağıdı kalitesi ile birim maliyetleri karşılaştırıldığında işletmenin maliyetlerinin yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan incelemeler sonucunda yerli kraft torba kağıdı tüketicilerinin ithalat yoluyla daha kaliteli torba kağıtlarını daha uygun fiyatlardan temin edebildikleri tespit edilmiştir. Ayrıca ithalat fiyatlarının diğer kağıt türlerinde olduğu gibi, kraft torba kağıdı yurtiçi fiyatının belirlenmesinde de önemli bir etken olduğu anlaşılmıştır.

İthalat fiyatlarının belirleyici olması nedeniyle Çaycuma İşletmesinde üretilen kraft torba kağıdı satış fiyatı çoğu zaman maliyetlerinden daha düşük gerçekleşmiştir. Örneğin, 2002 yılı ilk üç ayına ait toplam ticari maliyet yaklaşık 742 milyon TL./ton iken, bu aya ait afişe satış fiyatı 665 milyon TL./ton olarak gerçekleşmiştir. Bu çerçevede, Çaycuma İşletmesinin ithal edilen kraft torba kağıdı ile rekabet edebilmek için birim maliyetlerinin altında bir satış fiyatı uyguladığı söylenebilir.

Bu duruma, SEKA Çaycuma İşletmesinden de torbalık kağıt temin eden çimento torbası üreticisi OYKA Kağıt Ambalaj Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin ithalat alış fiyatları ile Çaycuma İşletmesinden alış fiyatlarının karşılaştırılması somut bir örnek olarak verilebilir.

Tablo 2- Kraft Torba Kağıdının İthal Fiyatları ile SEKA Fiyatlarının Karşılaştırılması

	70 gr. (ABD Doları)		80-90 gr. (ABD Doları)	
	İthal Fiyatı	SEKA Fiyatı	İthal Fiyatı	SEKA Fiyatı
2002 birinci 3 ay	390	540	515	570
2002 ikinci 3 ay	420	510	585	540
2002 üçüncü 3 ay	465	490	700	520
2002 dördüncü 3 ay	520	545	730	575

Tablodan da görüleceği üzere SEKA, ithalat fiyatlarına göre yüksek fiyat uygulamaktadır. Bu durum hem 70 gramlık hem de 80-90 gramlık kraft torba kağıtları için geçerlidir. Zira kraft torba kağıdından 50 kg.lık çimento torbası veya diğer başka kağıt torbalar üretilirken iki veya üç kat kraft torba kağıdı kullanılmaktadır. İthal edilen 80 gramlık kraft torba kağıdı SEKA'da üretilenden daha kaliteli ve daha mukavemetli olduğu için bu kağıtlardan iki kat, SEKA'dan alınan 80 gramlık torba kağıdından ise üç kat kullanılarak torba yapılmaktadır. Bu husus dikkate alındığında ise torba üreticileri açısından, 80-90 gramlık kağıtlarda SEKA fiyatlarının ithalat fiyatlarına nispetle yüksek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.2.1. Kapsam ve Genel Değerlendirme

Çaycuma ve Akdeniz İşletmeleri her ne kadar birbirlerine rakip olarak kabul edilebilirse de, yukarıda da belirtildiği gibi kısa dönemli ve talep yönlü bir analizle ilgili pazar "kraft torba kağıdı" olarak kabul edilmiştir. Bu çerçevede pazar dar olarak tanımlanmış, ancak değerlendirmelerde Akdeniz İşletmesi Çaycuma İşletmesinin potansiyel rakibi olarak ele alınmıştır. Dolayısıyla, tanımlanan bu pazarda ilgili devralma işlemiyle rekabet önemli ölçüde azaltılmıyorsa, geniş olarak tanımlanan pazarda da rekabeti kısıtlayıcı bir sonucun ortaya çıkmayacağı kabul edilebilir.

Bu çerçevede, Çaycuma İşletmesinin kraft torba kağıdı pazarındaki payı (2002'de %.....) ve cirosu (2002'de yaklaşık trilyon TL.) 1997/1 sayılı Tebliğin 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesinin ilk fıkrasında belirtilen %25 pazar payı ve 25 trilyon TL. ciro eşiklerini aşmaktadır. Bu bilgilere göre, teklif veren teşebbüsler bu pazarda faaliyet göstermeseler dahi, Çaycuma İşletmesinin özelleştirme yoluyla devredilmesi işlemi 1997/1 sayılı Tebliğ uyarınca Rekabet Kurulu'nun iznine tabi bir işlemdir.

Çaycuma İşletmesi Türkiye'deki tek kraft torba kağıdı üreticisi olmasına ve pazar payı da bu doğrultuda oldukça yüksek olmasına rağmen fiyatların ve üretim miktarlarının belirlenmesinde ithalattan bağımsız bir şekilde hareket edememektedir. Ayrıca, Çaycuma İşletmesini devralacak teşebbüsün, Akdeniz İşletmesinde de bu kağıt türü üretilebileceği için tekelci bir fiyatlandırmaya gidemeyecektir. Bu durumda, Çaycuma İşletmesi Türkiye'deki tek kraft torba kağıdı üreticisi olmasına rağmen, bu işletmenin hakim durumda olduğunu iddia etmek mümkün gözükmemektedir. Bu değerlendirme çerçevesinde, işlemin pazara olası etkilerinin değerlendirilmesinde Çaycuma İşletmesinin alıcısı konumunda bulunan teşebbüsler açısından yapılacak incelemeler yol gösterici olacaktır.

H.2.2.OYKA Kağıt Ambalaj Sanayi ve Ticaret A.Ş. (OYKA)

OYKA, Adana'da yerleşik bir teşebbüstür ve kağıt torba üretimi ile uğraşmaktadır. Teşebbüsün 2002 yılı net satışları yaklaşık 9.8 trilyon TL.'dir. Şirketin en büyük ortağı Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) olup, şirketin sermaye yapısı 29.3.2002 tarihi itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Tablo 3- OYKA'nın Ortaklık Yapısı

ORTAKLAR	Hisse Adedi	Pay Oranı (%)
Ordu Yardımlaşma Kurumu	2.200.799.997	75.00
Adana Çimento Sanayi T. A.Ş.	733.600.000	25.00
Şerif Coşkun ULUSOY	1	~ 0.00
Celalettin ÇAĞLAR	1	~ 0.00
Hülya İnci ATAHAN	1	~ 0.00
TOPLAM	2.934.400.000	100.00

Bu sermaye yapısına göre ve dosya mevcudu bilgilerden, Adana Çimento Sanayi T.A.Ş.'nin de %57'sinin doğrudan OYAK tarafından kontrol edildiği göz önüne alındığında, OYKA'nın OYAK bünyesinde bulunan bir teşebbüs olduğu anlaşılmaktadır.

OYKA ürettiği kraft torbaları OYAK bünyesinde bulunan çimento fabrikalarına ve dışarıdan talep gelmesi halinde de grup bünyesinde yer almayan diğer teşebbüslere satmaktadır. OYAK grubunun bu yapısı dikkate alındığında, Çaycuma İşletmesinin OYKA tarafından alınması halinde OYAK grubu kraft torba kağıt üretiminden çimentonun torbalanmasına kadar geçen üretim sürecinde dikey bir bütünleşme sağlamış olacaktır. Böyle bir durumda Çaycuma İşletmesinin OYKA tarafından devralınması neticesinde sağlanacak olan dikey yapının ilgili pazara olası etkilerinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Oluşacak dikey yapının rekabeti kısıtlayıcı etki yaratıp yaratmaması, OYKA'nın Çaycuma İşletmesini devraldıktan sonra izleyeceği üretim ve satış stratejisi ile yakından ilişkilidir. OYKA, Çaycuma İşletmesini devraldıktan sonra Çaycuma İşletmesinin toplam kraft torba kağıdı üretiminin bütünü veya önemli bir kısmını teşebbüs içinde kullanması veya rakibi konumundaki müşterilere kraft torba kağıdı teminini durdurması ihtimaller arasındadır.

Yukarıda yer verilen ihtimallerin gerçekleşme olasılıklarını değerlendirmek için öncelikle OYKA'nın toplam kağıt tüketimi ile mevcut durumda Çaycuma İşletmesinden alınan kağıt miktarlarını karşılaştırmak gerekmektedir.

Tablo 4- OYKA'nın Toplam Kağıt Tüketimi ve Çaycuma İşletmesinden Alınan Kağıt Miktarı

Yıllar	OYKA'nın Toplam Kağıt Tüketimi (ton)	Çaycuma İşletmesinden Alınan Kağıt Miktarı (ton)
1998	7.751	155
1999	11.277	150
2000	11.735	293
2001	10.253	3.052
2002	11.048	1.113

Tablodaki bilgiler çerçevesinde, OYKA'nın Çaycuma İşletmesinden aldığı kağıt miktarının toplam kağıt tüketimi içindeki payı en yüksek 2001 yılında yaklaşık %..... oranında gerçekleşmiştir. Çaycuma İşletmesinden alınan kağıdın OYKA'nın toplam kağıt tüketimindeki payının son 5 yıl içerisindeki ortalaması ise yaklaşık %....'dur.

Bu mevcut durumun yanı sıra ikinci aşamada OYKA'nın toplam kağıt tüketimi ile Çaycuma İşletmesinin toplam üretimini ve kapasitesini de karşılaştırmak gerekmektedir. Yukarıdaki tablodan görüleceği üzere son yıllarda OYKA'nın yıllık toplam kağıt tüketimi 11.000 ton dolaylarındadır. OYKA'dan edinilen bilgiye göre bu tüketimin yaklaşık 500 tonu beyazlatılmış kağıttır. Bu çerçevede, Çaycuma İşletmesinin toplam kraft torba kağıdı üretim kapasitesinin 75.000 ton/yıl olduğu düşünüldüğünde, OYKA'nın kağıt talebinin hepsini Çaycuma İşletmesinden karşılaması durumunda dahi, OYKA, bu İşletmenin ürettiği kağıdın ancak %14'ünü tüketebilecektir.

OYKA'nın yıllık toplam kağıt tüketiminin, Çaycuma İşletmesinin toplam üretim kapasitesi ile karşılaştırmanın yanı sıra, ikinci bir karşılaştırma değişkeni olarak Çaycuma İşletmesinde üretilen toplam kraft torba kağıdı miktarı kullanılabilir. Bu karşılaştırma aşağıdaki tabloda ele alınmıştır.

Tablo 5- OYKA'nın Toplam Kağıt Tüketimi ile Çaycuma İşletmesinin Üretimine Karşılaştırması

Yıllar	OYKA'nın Toplam Kağıt Tüketimi (ton)	Çaycuma İşletmesinin Üretim Miktarı (ton)	%
1998	7.751	53.178	14,6
1999	11.277	36.608	30,8
2000	11.735	41.381	28,4
2001	10.253	42.784	23,9
2002	11.048	37.332	29,6

Tabloda verilen bilgilere göre, OYKA'nın (beyazlatılmış kağıt dahil) toplam kağıt tüketiminin tamamen Çaycuma İşletmesinin mevcut üretim miktarı ile karşılanması durumunda dahi en az %70'lik bir üretim fazlası ortaya çıkmaktadır. Ayrıca OYKA'dan elde edilen bilgiler çerçevesinde, Çaycuma İşletmesi devralındığı takdirde, bu İşletmede kapasite artırıcı ve üretim kalitesini iyileştirici yatırımlar yapılmasının planlandığı ve Çaycuma İşletmesinin kalan üretiminin de rekabetçi

şartlarda iç ve dış piyasaya arz edilmesinin düşünüldüğü anlaşılmaktadır. OYKA'nın yapmayı planladığı kısa vadeli yatırımlarla Çaycuma İşletmesinin kapasitesinin 85.000-90.000 ton/yıl olması ve kalitenin artırılması, orta vadeli yatırımlarla da kapasitenin 120.000 ton/yıla çıkarılması hedeflenmektedir. Bu yatırımlar sonucunda, Çaycuma İşletmesinin üretiminin, OYKA'nın kullanımı sonrasında geriye kalan miktarı yukarıda belirtilenden çok daha fazla olacaktır.

Bu çerçevede, Çaycuma İşletmesinin OYKA tarafından devralınması durumunda ilgili piyasadaki mevcut yapının pazardaki mevcut üreticiler ve tüketiciler aleyhine olacak şekilde değişmeyeceği öngörülmektedir. Çaycuma İşletmesinin, pazar payı yüksek olmakla birlikte, düşük fiyatlı ve kaliteli ithalat nedeniyle, ilgili piyasada fiyatları ve üretim miktarını, piyasaları olumsuz etkileyecek şekilde belirleyemeyeceği ve bu nedenle hakim durumda olmadığı da göz önüne alındığında, bu işletmenin OYKA tarafından devralınmasının, dosyadaki bilgi ve belgeler çerçevesinde, ilgili piyasada rekabeti bozucu bir etkisi olmayacaktır.

H.2.3. TİRE KUTSAN Oluklu Mukavva Kutu ve Kağıt Sanayi A.Ş. (Tire Kutsan)

Tire Kutsan, İzmir ve İzmit'te fabrikaları bulunan oluklu mukavva ve kutu üretimi ile iştigal eden bir teşebbüstür. Aynı zamanda, Tire Kutsan ulaşım maliyetlerinden kaynaklanan dezavantajlarını ortadan kaldırmak ve yeni coğrafi pazarlara açılım sağlamak amacıyla Adana'da da bir fabrika kurma çalışmasını yürütmektedir.

Dosyadaki bilgi ve belgelere göre, Tire Kutsan'ın 2002 yılı cirosu trilyon TL. olup, bu teşebbüsün oluklu mukavva kutu pazarındaki pazar payı %....-.... düzeyindedir. Şirketin en büyük 2 ortağı, %15 payla Yıldız Holding ve %10.64 payla aynı zamanda şirketin Genel Müdürü olan Vural BULUT'tur.

Tire Kutsan, ilgili pazarda diğer bir ifadeyle, Çaycuma İşletmesinin faaliyet gösterdiği kraft torba kağıdı pazarında yer almamaktadır. Ancak ilgili pazar bölümünde de bahsedildiği üzere, Çaycuma İşletmesinde kraft torba kağıdı dışında belirli miktarlarda oluklu mukavva yapımında kullanılan kraft liner kağıdını da üretmek mümkündür. Tire Kutsan da bir oluklu mukavva ve kutu üreticisi yani kraft lineri hammadde olarak kullanan bir teşebbüs olduğu için, bir önceki bölümde olduğu gibi yine dikey bir bütünleşme söz konusu olacaktır. Fakat buradaki dikey bütünleşme kraft torba kağıdı ve bunun hammadde olarak kullanıldığı üretim sürecinde değil, kraft liner kağıdı ve bu kağıdın hammadde olarak kullanıldığı üretim sürecinde gerçekleşecektir.

Çaycuma İşletmesinin, Tire Kutsan tarafından devralınması durumunda kraft torba kağıdı pazarındaki etkilenme, Tire Kutsan'ın Çaycuma İşletmesindeki üretimin tümünü kraft torba kağıdından kraft linere dönüştürmesi sonucunda Türkiye'deki kraft torba kağıdı fiyatlarında bir yükselme şeklinde ortaya çıkabilir.

Bu noktada belirtilmesi gereken husus, Tire Kutsan'ın Çaycuma İşletmesinin üretiminin tamamını kraft linere dönüştürme olanağının bulunmadığıdır. Zira, ihale şartnamesine göre, Çaycuma İşletmesini alan teşebbüs, bu işletmede yıllık asgari 25.000 ton kraft torba kağıdı üretmek zorundadır.

Ayrıca bildirim dosyasında belirtildiği üzere, Tire Kutsan'ın İzmir, İzmit ve (faaliyete henüz girmemiş olan) Adana fabrikalarında yılda 30.000 ton/yıl kraft liner kağıdı ve 15.000 ton/yıl NSSC fluting türü kağıt kullanılacaktır. Çaycuma İşletmesinin mevcut kapasitesi düşünüldüğünde, işletmede yapılacak olan üretimi ve/veya kapasiteyi artırıcı yatırımlar da hesaba katıldığında Tire Kutsan tarafından belirtilen bu miktarların Çaycuma İşletmesinin kapasitesinin altında kaldığı görülecektir. Tire Kutsan'ın kendi ihtiyacı dışında kalan bu miktar, yine Tire Kutsan'ın ifadelerine göre, piyasaya arz edileceği için mevcut kraft kağıdı tüketicileri olumsuz bir şekilde etkilenmeyecektir. Kaldı ki, iç piyasada uygun fiyatlardan talep gelmesi halinde Akdeniz İşletmesini devralacak teşebbüs de kraft liner yerine kraft torba kağıdı üretebileceği için ilgili piyasada bir arz talep dengesizliğinden kaynaklanan piyasa dengelerini bozucu bir fiyat yükselmesinin ortaya çıkma olasılığı düşük olacaktır.

Bunun yanı sıra, Tire Kutsan'ın oluklu mukavva kutu pazarındaki pazar payı %....-.... seviyelerinde olduğu için Çaycuma İşletmesinin devralınması sonucunda ortaya çıkacak olan dikey yapının bu pazarı olumsuz etkilemesi de olası görülmemekte, hatta şu anda rekabetçi bir yapıya sahip olduğu düşünülen bu pazardaki rekabetçi yapının daha da artacağı öngörülmektedir.

Yukarıda verilen bilgiler çerçevesinde, Çaycuma İşletmesinin Tire Kutsan tarafından devralınmasının ilgili piyasada rekabeti bozucu bir etkisi olmayacaktır.

H.2.4. TUBİN İnşaat Sanayi Turizm Ticaret A.Ş. (TUBİN)

TUBİN, şirket merkezi Ankara'da olan ve altyapı inşaat işleriyle (yollar ve otoyollar, su ve kanalizasyon şebekeleri gibi) faaliyet gösteren bir teşebbüstür. TUBİN'e bağlı olan diğer şirketler; Agat İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Opal Prefabrik Yapı Sanayi Ticaret Ltd. Şti.'dir. TUBİN'in ve TUBİN'e bağlı olan bu şirketlerin kağıt sektöründe herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır. Dolayısıyla, TUBİN'in ilgili pazarda mevcut bir cirosu ve pazar payı bulunmamaktadır. TUBİN'in %94.8 hissesi M. Turan BÜYÜKŞAHİN'e, geri kalan %5.2 hisse ise dört hissedara aittir.

Bu bilgiler ışığında, Çaycuma İşletmesinin TUBİN tarafından devralmasının ilgili piyasada rekabeti bozucu bir etkisi olmayacaktır.

I- SONUÇ

Yukarıda yer verilen tespitler ve yapılan değerlendirmeler doğrultusunda; Türkiye Selüloz ve Kağıt Fabrikaları A.Ş. bünyesinde yer alan Çaycuma İşletmesinin özelleştirilmesi amacıyla açılan ihalede teklif veren;

- OYKA Kağıt Ambalaj Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- TİRE KUTSAN Oluklu Mukavva Kutu ve Kağıt Sanayi A.Ş.
- TUBİN İnşaat Sanayi Turizm Ticaret A.Ş.

teşebbüslerinden herhangi birisinin SEKA Çaycuma İşletmesini devralmasında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ hükümleri çerçevesinde bir sakınca bulunmadığına OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.